

GEROEPEN OM TE GAAN, GELEID DOOR GOD

Lezen:

Handelingen 7:1-8

Inleiding

Stefanus staat voor de hogepriester. Hij wordt ter verantwoording geroepen en krijgt de gelegenheid om te reageren. Zijn antwoord begint niet bij zichzelf, maar bij Abraham. Daarmee laat hij zien dat Gods handelen met Zijn volk niet pas in Jeruzalem of bij de tempel begint. De God van de heerlijkheid was al werkzaam voordat Abraham in het beloofde land woonde.

In dit gedeelte gaat het over roeping, geloof en wachten. Abraham ontvangt een opdracht zonder precies te weten waarheen hij zal gaan. Hij krijgt een belofte, terwijl hij nog geen kind heeft en zelfs geen stukje grond bezit. Bovendien wordt hem verteld dat zijn nakomelingen lange tijd vreemdelingen en onderdrukten zullen zijn. Toch blijft God trouw aan Zijn woord.

Dat maakt deze geschiedenis herkenbaar en tegelijk indringend. Ook wij willen graag zekerheid, overzicht en zichtbare resultaten. Abraham krijgt die niet. Hij leert leven van Gods belofte. Deze studie nodigt u uit om te letten op de God Die roept, leidt, belooft en Zijn verbond bevestigt.

Bijbelstudie

De hogepriester vraagt aan Stefanus of de beschuldigingen tegen hem inderdaad waar zijn. Stefanus antwoordt met eerbied. Hij spreekt de aanwezigen aan als mannen, broeders en vaders. Dat is geen ontwijkend antwoord. Hij neemt de situatie ernstig, maar hij laat zich niet gevangenhouden door de beschuldiging. Hij plaatst zijn verdediging in het grote verhaal van Gods handelen.

Zijn eerste woorden richten de aandacht op “de God der heerlijkheid”. Dat is het uitgangspunt van alles wat volgt. Abraham is niet begonnen met een eigen zoektocht naar God. God verscheen aan hem en sprak tot hem. De initiatiefnemer is God Zelf. Hij maakt Zich bekend en roept Abraham weg uit zijn vertrouwde omgeving.

Abraham bevond zich nog in Mesopotamië, voordat hij in Charran woonde. De roeping kwam dus vóórdat hij in het land kwam dat God hem zou wijzen. Hij moest zijn land en zijn familiekring verlaten. Dat betekende meer dan verhuizen. Zijn afkomst en omgeving vormden zijn bekende wereld. Toch kreeg hij geen uitgewerkt reisplan. Hij moest gaan naar een land dat God hem zou wijzen.

Daarin zit een belangrijk kenmerk van geloof. Abraham ontvangt wel een woord, maar nog geen volledig overzicht. Hij weet Wie hem roept, maar niet alle bijzonderheden van de weg. Dat maakt de roeping niet minder duidelijk. Gods belofte is voldoende om in beweging te komen, ook wanneer de toekomst nog verborgen is.

Het vertrek verloopt niet in één keer zonder tussenstap. Abraham gaat uit het land van de Chaldeeën en woont eerst in Charran. Daarna, na de dood van zijn vader, brengt God hem over naar het land waarin zijn nakomelingen later wonen. Stefanus benadrukt daarmee dat God Abraham daadwerkelijk leidt. Abraham gaat, maar God brengt hem. De weg wordt niet alleen bepaald door Abrahams beslissing; Gods leiding staat eroverheen.

Dat is bemoedigend, maar ook ontdekkend. Wij kunnen Gods weg niet altijd overzien. Soms lijkt er vertraging te zijn of blijft iemand langere tijd in een tussenfase. Charran is nog niet de uiteindelijke bestemming. Toch is God daar niet afwezig. Ook de tussenstappen vallen onder Zijn leiding. Voor Abraham was het belangrijk om niet alleen naar zijn eigen handelen te kijken, maar naar de God Die hem onderweg vasthield.

Vervolgens maakt Stefanus duidelijk hoe weinig Abraham in het land zelf bezit. God geeft hem geen erfdeel, zelfs geen voetstap. Toch belooft Hij het land aan Abraham en aan zijn nakomelingen. De belofte wordt uitgesproken terwijl Abraham nog geen kind heeft. Er is dus een grote spanning tussen wat zichtbaar is en wat God belooft.

Abraham heeft geen grond om op te wijzen en geen zoon die de toekomst van zijn geslacht verzekert. Toch staat Gods belofte niet op de aanwezigheid van menselijke mogelijkheden. God spreekt voordat er iets te zien is. Hij bindt Zijn toekomst aan Zijn eigen woord. Dat vraagt om vertrouwen, juist wanneer de omstandigheden het tegenovergestelde lijken te zeggen.

De belofte houdt bovendien niet in dat de weg gemakkelijk zal zijn. God maakt bekend dat Abrahams nakomelingen vreemdelingen zullen zijn in een vreemd land. Zij zullen daar tot dienstbaarheid worden gebracht en slecht behandeld worden, gedurende vierhonderd jaar. De toekomst van het nageslacht omvat dus niet alleen bezit en zegen, maar ook vreemdelingschap, onderdrukking en wachten.

Dat is een ongemakkelijke boodschap. Gods belofte betekent niet dat Zijn volk geen lijden zal kennen. Wie Gods weg gaat, wordt niet automatisch voor moeilijke omstandigheden bewaard. Het lijden maakt Gods belofte echter niet ongeldig. Het maakt juist duidelijk dat de vervulling niet uit menselijke kracht voortkomt.

God zegt ook dat Hij het volk dat Zijn nakomelingen onderdrukt, zal oordelen. De onderdrukkers hebben niet het laatste woord. God ziet het onrecht en zal recht doen. Daarna zullen de nakomelingen uitgaan en God dienen op de plaats die Hij hun zal wijzen. Bevrijding heeft in dit gedeelte een duidelijk doel: niet alleen weg uit de dienstbaarheid, maar toegewijd aan God.

Dat laatste is wezenlijk. Vrijheid is in de Bijbelse betekenis niet simpelweg zelf kunnen bepalen

wat men doet. Het volk wordt uit de macht van onderdrukkers geleid om God te dienen. Gods reddende handelen brengt tot een nieuwe verhouding met Hem. De vraag is daarom niet alleen waarvan iemand verlost wil worden, maar ook aan Wie hij daarna wil toebehoren.

Ten slotte noemt Stefanus het verbond van de besnijdenis. God geeft dit verbond aan Abraham als teken van Zijn toezegging. Daarna wordt Izak geboren en op de achtste dag besneden. Via Izak, Jakob en de twaalf patriarchen loopt de lijn van Gods belofte verder. De toekomst van Gods volk rust niet op toevallige gebeurtenissen, maar op Gods verbond en Zijn trouw door de generaties heen.

Tegelijk is het verbondsteken geen menselijke prestatie waarmee Abraham Gods gunst verdient. Het teken wordt gegeven omdat God Zijn verbond instelt. Het wijst op Gods toezegging en op de bijzondere plaats van Abrahams nageslacht binnen Gods handelen. De opsomming van Izak, Jakob en de twaalf patriarchen laat zien dat God Zijn plan voortzet, ook wanneer de vervulling stap voor stap komt.

Voor ons ligt hier een dringende vraag. Waarop bouwen wij wanneer Gods weg niet direct duidelijk is? Op wat wij al bezitten, op onze omstandigheden, op onze ervaring? Abraham had geen land, geen kind en geen overzicht. Toch stond hij onder het woord van de God der heerlijkheid.

Ook vraagt dit gedeelte om geduld. Gods belofte en Gods vervulling vallen niet altijd samen in onze tijd. Er kunnen lange perioden van wachten, vreemdelingschap of moeite zijn. Dat betekent niet dat God Zijn volk vergeten is. De geschiedenis van Abraham leert ons dat Gods leiding ook zichtbaar is in omwegen en tussenfasen.

Stefanus spreekt deze woorden terwijl hij zelf onder druk staat. Hij wijst niet allereerst op zijn eigen gelijk, maar op Gods trouw. Dat is een belangrijke houding voor ieder die zich op God beroept. In tijden van tegenspraak mogen wij leren luisteren naar het grote verhaal van Gods handelen. De God Die Abraham riep, bleef niet op afstand. Hij sprak, leidde, beloofde, oordeelde en bevestigde Zijn verbond.

Daarom is de kern van dit gedeelte niet de geloofskracht van Abraham, maar de trouw van God. Hij roept mensen uit hun zekerheid, brengt hen op Zijn weg en houdt Zijn belofte vast, ook wanneer de vervulling nog ver weg lijkt. De vraag aan ieder van ons is of wij bereid zijn te luisteren naar Zijn roepstem en ons vertrouwen te stellen in Zijn woord, ook wanneer wij nog geen voetstap van de beloofde toekomst bezitten.

Vragen

1. Waarom begint Stefanus zijn antwoord bij Abraham en bij de God der heerlijkheid?
2. Wat leert de roeping van Abraham over gehoorzaamheid wanneer de toekomst niet volledig bekend is?

3. Welke betekenis kan de tussenperiode in Charran hebben voor uw kijk op Gods leiding?
4. Waarom is het belangrijk dat Abraham geen erfdeel en zelfs geen voetstap bezat, terwijl God hem wel het land beloofde?
5. Wat zegt de aankondiging van vierhonderd jaar vreemdelingschap en onderdrukking over de verhouding tussen Gods belofte en lijden?
6. Welk doel heeft de bevrijding van Abrahams nakomelingen volgens dit gedeelte?
7. Wat maakt het verbond van de besnijdenis duidelijk over Gods trouw door de generaties heen?
8. Waar wordt u in uw eigen leven geroepen om te vertrouwen op Gods belofte zonder al zichtbare vervulling te hebben?